

Status ochrony

Status ochrony wilka szarego w przeszłości na terenie Czech i Słowacji

Niszczenie siedlisk i intensywne prześladowanie dużych drapieżników było głównym powodem znaczącej redukcji a nawet całkowitego wyginięcia tych drapieżników na ziemiach czeskich. Wilki i pozostałe wielkie drapieżniki były mocno prześladowane w czasach panowania Marii Teresy i Józefa II, kiedy zaczęło obowiązywać rozporządzenie o „tępieniu dużych drapieżników przez myśliwych i poddanych”. Patent cesarza Józefa II Habsburga z roku 1786 umożliwił wszystkim zabijanie drapieżników, podobne ustanowienia wносиło ziemiańskie prawo łowieckie dla Czech (1866), Moraw (1912) i Śląska (1903) (Hell & Sládek, 1974). Z tego powodu wilk szary na terenie Czech został wybity już na przełomie XVII i XVIII wieku, dzięki połączeniu z karpacką populacją najdłużej wilk utrzymywał się we wschodniej części Moraw i Śląska, ostatni wilk został zastrzelony w roku 1914 na ziemi Jabłonkowskiej (Hošek, 1976).

Na Słowacji sytuacja była trochę inna, choć i tutaj od roku 1883 obowiązywało węgierskie prawo łowieckie umożliwiające zabijanie w dowolnym czasie zwierząt drapieżnych i szkodliwych, do których zaliczano także wilka. Co więcej za odstrzał wilka były wypłacane nagrody, co trwało jeszcze do lat 80-tych XX w. (Hell, 2003; Hell et al., 2001). W roku 1973 po znaczącym spadku populacji wilka wysokość nagrody została obniżona z 1000 Kčs na 500 Kčs a w roku 1975 na mocy rozporządzenia nr 172/1975 Zb. [uwaga tłumacza: słowacki odpowiednik Dz.U.] wprowadzono częściową ochronę wilka, która pozwalała polować na wilka w okresie od 16 września do końca lutego (Hell & Sládek, 1974; Hell et al., 2001). W latach 90-tych okres ten został ograniczony do 2,5 miesiąca – 1.11-15.1, ale aż do roku 2009 odbywało się to bez żadnej kontroli i ustalenia ilości osobników do odstrzału.

Obecny status ochrony wilka szarego na terenie Czech i Słowacji

W ramach Unii Europejskiej wilk szary jest chroniony za pośrednictwem tzw. Dyrektywy siedliskowej nr 92/43/EEC (Załącznik II i IV), gatunek ten jest częścią Konwencji Berneńskiej (załącznik II) a na terenie Czech jest chroniony na terenie obszaru Beskidów (w ramach programu Natura 2000). Słowacka populacja wilka szarego jest wyłączona z załącznika IV - lista gatunków, dla których są według artykułu 12 Dyrektywy zakazane „jakichkolwiek formy celowego chwytania lub zabijania okazów tych gatunków dziko występujących”. Wilki żyjące na terenie Słowacji jednak w dalszym ciągu podlegają załącznikowi II, czyli z listy gatunków, dla których obowiązują np. artykuły 1-6 Dyrektywy. Te między innymi wymagają wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony tego gatunku i zobowiązują państwa członkowskie do przyjęcia odpowiednich środków w celu eliminacji „zniszczenia naturalnych siedlisk i siedlisk gatunku, oraz niepokojeniu gatunków, dla których wyznaczono specjalne obszary chronione”. Na Słowacji ustalono [79 obszarów szczególnej ochrony](#) wilków.

Według czeskiej legislatury wilk jest gatunkiem szczególnie chronionym i krytycznie zagrożonym wymarciem (ustawa nr 114/1992 Sb. [uwaga tłumacza: czeskich odpowiednik Dz.U.] o ochronie przyrody i krajobrazu, rozporządzenie nr 395/1992 Sb.), w tym przypadku szkody w zwierzętach domowych i pasiekach rekompensuje państwo (ustawa nr 115/2000 Sb.). Według prawa łowieckiego (ustawa nr 449/2001 Sb.) wilk jest gatunkiem, na którego nie wolno polować.

Na Słowacji wilk w brzmieniu ustawy o ochronie przyrody i krajobrazu 543/2002 Z.z. [uwaga tłumacza: słowacki odpowiednik Dz.U] nie jest gatunkiem chronionym, ale są dla niego ustanowione osobne warunki ochrony w brzmieniu § 37 ustawy. Z §9 rozporządzenia nr 24/2003 na przykład wynika zakaz polowania za pomocą pętli, wnyk, sieci i trucizn. Według rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 344/2009 Z.z., które niedawno zostało znowelizowane przez

rozporządzenie nr 489/2013 Z.z., wilk jest chroniony w okresie od 16.1 do 31.10 (polować można jedynie przez 2,5 miesiąca) za wyjątkiem obszarów graniczących z Czechami, Polska i Węgrami, gdzie obowiązuje całoroczna ochrona tego gatunku. W brzmieniu rozporządzenia 274/2009 Z.z. o łowiectwie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi określa roczną ilość osobników do odstrzału na podstawie wniosków regionalnych dyrekcji lasów i ich rad doradczych w ramach każdego obszaru łowieckiego.